

Răspunderea civilă delictuală în Noul cod civil

Între dezideratul legiuitorului și realitățile practice

Non-contractual liability in New Civil Code

between desire and practical realities legislature

Responsabilité délictuelle dans le nouveau Code civil

Entre désir et réalités pratiques législature

Colțan Tudor Victoraș - Masterand în cadrul Masterului de Drept Privat Aprofundat, Facultatea de Drept, Universitatea din București

REZUMAT

Legiuitorul Noului Cod civil a reglementat răspunderea civilă delictuală în capitolul IV din cartea a V-a referitoare la teoria generală a obligațiilor și a oferit un cadrul legal complex fundamentat pe doctrina și practica judiciară. Spre deosebire de Vechiul Cod civil, Noul Cod civil prezintă unele elemente de noutate în această materie care au ca scop restabilirea echilibrului social distrus prin comiterea unei fapte ilicite și repunerea victimei în situația anterioară. Scopul acestei lucrări constă în a analiza dezideratul legiuitorului de la momentul adopției Noului Cod și cum s-a reflectat acesta în realitatea practică.

Cuvinte cheie: răspundere delictuală, Noul Cod civil, prejudiciu, culpă

SUMMARY

The legislature has regulated the New Civil Code non-contractual liability in Chapter IV of Book V on the general theory of obligations and provided a comprehensive legal framework based on doctrine and practice. Unlike the old Civil Code, the new Civil Code introduces some new elements in this area aimed at restoring social equilibrium destroyed by committing an illegal act and re victim in the previous situation. The purpose of this paper is to analyze the desire legislature when adopting the new code, and how it was reflected in practical reality..

Key words: Non-contractual liability, the New Civil Code, damage, guilt

RÉSUMÉ

Le législateur a réglementé les délits nouveau code civil dans le chapitre IV du Livre V sur la théorie générale des obligations et fourni un cadre juridique global fondé sur la doctrine et la pratique. Contrairement à l'ancien Code civil, le nouveau Code civil introduit quelques éléments nouveaux dans ce domaine visant à rétablir l'équilibre social détruit par commettre un acte illégal et la victime re dans la situation précédente. Le but de cet article est d'analyser le législateur lors de l'adoption du désir du nouveau code, et comment il a été traduit dans la réalité pratique.

Mots-clés: la responsabilité délictuelle, le nouveau Code civil, dommage, culpabilité

I. Introducere.

Natura umană este supusă într-un mod fatal sub două caracteristici esențiale: imperfecțiune și evoluție. Putem afirma că aceste două caracteristici sunt reprezentative și pentru Noul Cod civil care reprezintă o evoluție față de Vechiul Cod civil dar care, într-un mod pur uman, prezintă o serie de imperfecțiuni. Cele două caracteristici nu sunt doar esențiale ci sunt și indisolubil legate. Dacă din dorința de a lupta cu imperfecțiunea se naște evoluția, în același timp, în ritmul alert al evoluției apar imperfecțiuni.

În perioada 2009-2011, după aproape 15 decenii sub egida Vechiului Cod civil, a avut loc, în sfârșit cum s-a exprimat doctrina de specialitate¹, ampla reformă a dreptului civil prin adoptarea Noului Cod civil. În dorința de a lupta cu imperfecțiunile sesizate și subliniate în doctrina de specialitate și practica judiciară, legiuitorul a dorit să ofere o operă legislativă care să evolueze prin surprinderea relațiilor sociale contemporane. Dacă norma juridică reprezintă reglementarea relațiilor sociale, normele Noului Cod civil au ca deziderat o adaptare la contextul socio-economic prezent.

Astăzi, la 4 ani de la adoptarea Noului Cod civil îndrăznesc să lansez prin această lucrare următoarea întrebare: cât de mult se regăsește dezideratul legiuitorului în realitățile practice? Pornesc optimist acest studiu în dorința de a înțelege imperfecțiunile din viziunea evoluției și de a oferi o modestă concluzie față de reglementarea unui părți importante în cadrul teoriei generale a obligațiilor.

Răspunderea civilă delictuală reprezintă o instituție de un interes major atât pentru legiuitor cât și pentru lumea juridică deoarece prin această instituție se asigură respectarea dreptului fundamental la securitate.

În prezentul studiu nu ne propunem o prezentare exhaustivă a materiei răspunderii civile delictuale ci doar o prezentare a unor aspecte de noutate aduse de legiuitor în concordanță cu dezideratul Noului Cod civil precum și o analiză a realității practice de implementare.

II. Perspectiva istorică și rațiunea reglementării

Pentru a înțelege dezideratul legiuitorului din Noul Cod civil, trebuie mai întâi să avem o perspectivă istorică asupra reglementării răspunderii civile delictuale din Vechiul Cod civil. Astfel, în art. 998 -1003 din Vechiul Cod civil era structurată răspunderea civilă delictuală și aceste articole sintetizau principiul răspunderii civile pentru faptele ilicite cauzatoare de prejudicii².

Potrivit art. 998 C. civ.,³ și art. 999 C. civ.,⁴ era reglementată răspunderea civilă delictuală pentru faptă proprie, iar prin art. 1000 – 1002 C. civ., era reglementată răspunderea unor categorii de persoane pentru fapta ilicită săvârșită de o altă persoană⁵. În cadrul art. 1003 C.

¹ M. Nicoale, Codex Iuris Civilis, cuvânt înainte.

² Acest principiu corespunde atât unor cerințe de etică și echitate socială, cât și unor cerințe ale securității juridice. A se vedea C. Stătescu, C. Bîrsan, Drept civil – Teoria generală a obligațiilor, ediția a IX-a, revizuită și adăugită, ed. Hamangiu, 2008, 124.

³ *orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșeală s-a ocazionat, a-l repara*“.

⁴ *Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijență sau prin imprudența sa*

⁵ A se vedea, C. Stătescu, C. Bîrsan, op.cit., p. 124.

civ se regăsea caracterul solidar în materia răspunderii civile delictuale. Așa cum s-a afirmat în doctrina de specialitate⁶, reglementarea sumară a Vechiului Cod civil în materia răspunderii civile delictuale a fost suplinită printr-o bogată practică judecătorească precum și prin eforturile doctrinei de specialitate în dorința de a acoperi vidurile legislative și de a adapta reglementarea la realitățile sociale. Sub imperiul Vechiului Cod civil s-a ridicat întrebarea dacă răspunderea civilă delictuală reprezintă o sancțiune civilă sau o pedeapsă. Lăsând ideea unei pedepse care are un caracter strict personal, considerăm că răspunderea civilă delictuală reprezintă o sancțiune civilă⁷ ce intervine în cazul în care o persoană săvârșea o faptă ilicită cu vinovăție și provoca un prejudiciu ce se afla într-o legătură de cauzalitate cu respectiva faptă ilicită.

Sub imperiul Vechiului Cod civil, se vorbea despre funcțiile răspunderii civile delictuale care se materializau în funcția educativ-preventivă și funcția reparatorie. Considerăm că aceste două funcții aveau o delimitare bine-determinată sub imperiul Vechiului Cod civil, fiind definite de doctrina de specialitate și însușite de către practica judecătorească.

În sfârșit, sub imperiul Vechiului Cod civil în materia răspunderii era esențială distincția dintre răspunderea civilă delictuală și răspunderea civilă contractuală⁸. Fără a intra în detalii, considerăm că principalul pilon a fost în non-cumulul dintre cele două răspunderi care prin această cumulare și-ar fi pierdut rațiunea lor. Felurile răspunderii civile delictuale sub imperiul Vechiului Cod, cu toate că nu era reglementate expres, au fost enumerate în doctrina de specialitate⁹ și statuate prin hotărârile judecătorești¹⁰. Astfel, răspunderea civilă delictuală era: i) răspunderea pentru fapta proprie, (ii) răspunderea pentru fapta alei persoane, (iii) răspunderea părinților pentru faptele ilicite săvârșite de copiii lor minori, (iv) răspunderea institutorilor și meșteșugarilor, (v) răspunderea comitenților pentru prejudiciile cauzate de prepuși lor în funcțiile încredințate, (vi) răspunderea pentru lucruri, edificii și animale. Ne limităm doar la această enumerare cu precizarea că pe lângă condițiile generale ale răspunderii civile delictuale – faptă ilicită, vinovăție, prejudiciu, legătură de cauzalitate, existau condiții speciale în funcție de fiecare fel de răspundere.

Așa cum vorbeam la începutul lucrării, imperfecțiunea textelor legale a fost compensată cu doctrina și practica de specialitate într-o continuă evoluție care au încercat să mențină raportul dintre normele în cauză și relațiile sociale reglementate. Cu toate acestea, după 15 decenii, Noul Cod civil a venit cu o nouă abordare dar care are la bază doctrina și jurisprudența consacrată sub imperiul Vechiului Cod civil. Pe cale de consecință, vom încerca să vedem dacă Noul Cod civil a evoluat față de imperfecțiunile Vechiului Cod civil și vom încerca să identificăm imperfecțiunile Noului Cod civil apărute în ritmul alert al evoluției.

III. Răspunderea civilă delictuală sub imperiul Noului Cod civil. Dezideratul legiuitorului

Răspunderea civilă delictuală este reglementată în capitolul IV, din cartea a V-a, și pe parcursul articolelor s-a reglementat expres atât noțiunile generale, precum și felurile răspunderii delictuale civile.

⁶ Ibidem

⁷ În acest sens s-a afirmat în doctrină că răspunderea civilă delictuală reprezintă o sancțiune civilă, cu caracter reparatoriu, fără a fi, în același timp, o pedeapsă a se vedea, C. Stătescu, C. Bîrsan, *op.cit.*, p. 126.

⁸ Pentru o comparație între răspunderea civilă delictuală și diferite feluri de răspundere, a se vedea Lăcrima Rodica Boilă, *Noul Cod civil, Perspective privind răspunderea civilă delictuală*, ed. C. H. Beck, 2012,

⁹ A se vedea C. Stătescu, C. Bîrsan, *op.cit.*, 124

¹⁰ A se vedea jurisprudența indicate în C. Hamangiu, *Codul civil adnotat*, vol. II, C. H. Beck, 2008.

În art. 1349 din Noul Cod civil se prevede definiția răspunderii civile delictuale conform căruia o persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune și să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane. Față de această definiție, considerăm că un element de noutate se referă la introducerea în definiție a expresiei “*interese legitime*”. Astfel, în Noul Cod civil, legiuitorul a asigurat o protecție extinsă nu doar a drepturilor subiective ci și a intereselor legitime care ar putea fi afectate prin diverse fapte ilicite. Această extindere a reglementării este bine-venită în raport de evoluția relațiilor sociale și asigură o protecție eficientă persoanei care nu a avut la dispoziție timpul necesar de a-și concretiza interesul legitim într-un drept subiectiv.

Potrivit art. 1349 alin. (2) C. civ., cel care are discernământ și încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral. Analizând acest text de lege putem afirma faptul că Noul Cod civil reglementează expres principiul reparării integrale a prejudiciului. Acest aspect este important deoarece asigură funcția reparatorie a răspunderii penale, și așa cum s-a afirmat în doctrina de specialitate¹¹ funcția reparatorie trebuie să aibă prioritate față de funcția preventiv-educativă pe considerentul asigurării unei protecții a dreptului fundamental de securitate. În legătură cu existența discernământului¹², acesta trebuie să existe pentru a se putea angaja răspunderea civilă delictuală. În Noul Cod civil s-a reglementat expres în art. 1367 faptul că nu este răspunzător pentru prejudiciu cel care era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a minții care l-a pus în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale. Așadar, prin coroborarea textelor sus-menționate, putem enumera condițiile generale pentru angajarea răspunderii civile delictuale.

În art. 1349 alin. (3) s-a prevăzut cu titlu general temeiul existenței celorlalte tipuri de răspundere, respectiv cea pentru fapta altuia, lucruri, animale¹³ sau ruina edificiului. Cu toate că avem o nouă reglementare, soluțiile unanim admise sub imperiul Vechiului Cod civil vor constitui în continuare puncte importante de reper pentru instanțele de judecată chiar și prin aplicarea dispozițiilor Noului Cod. La această lectură simplă a articolului central din cadrul răspunderii civile delictuale putem avea curajul de a afirma că dezideratul legiuitorului a fost să folosească soluțiile practice identificate sub imperiul Vechiului Cod civil dar să ofere o evoluție în sensul protecției prin extinderea ariei de aplicare și ale unor elemente care nu puteau fi identificate sub imperiul Vechiului Cod civil.

IV. Condițiile răspunderii delictuale în Noul Cod civil

Într-o interpretare sistematică a codului, putem observa elementul de noutate adus de această legislație. În secțiunea a 3-a se prevede răspunderea pentru fapta proprie, care continuă cu secțiunea a 4-a referitoare la răspunderea pentru fapta altuia și în final avem secțiunea a 5-a care se referă la răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucrări.

Nu avem cadrul necesar pentru a face o analiză în detaliu, dar vom continua cu o trecere în revistă a condițiilor necesare precum și unele observații. Astfel conform art. 1357 C. civ., cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare. Așa cum afirmam mai sus, condițiile generale ale răspunderii sunt fapta ilicită, vinovăția,

¹¹ A se vedea, Lăcrima Rodica Boilă, op. Cit., p. 2

¹² Pentru un articol de specialitate în sensul acesta, a se vedea <http://www.juridice.ro/329211/dreptul-nr-52014-consideratii-ref-raspunderea-delictuala-a-persoanei-lipsite-de-discernamant-reglementata-prin-art-1368-din-actualul-cod-civil-lacrima-rodica-boila.html>

¹³ Pentru un articol de specialitate referitor la răspunderea pentru animale, a se vedea <http://www.juridice.ro/351326/realitati-nereglementate-de-noul-cod-civil.html>

prejudiciu și legătura de cauzalitate. Față de condițiile răspunderii delictuale în Noul Cod civil, Înalta Curte de Casație și Justiție¹⁴ s-a pronunțat pe această temă, decizie pe care noi o considerăm criticabilă.

a) Prejudiciu

În literatura de specialitate s-a afirmat¹⁵ că prejudiciul reprezintă piatra unghiulară a întregii construcții juridice. Această noțiune nu s-a bucurat de o definiție legală dar doctrina și practica judiciară au oferit diverse definiții și trăsături caracteristice pentru a fi identificat și determinat. Rolul prejudiciului este esențial pentru că a se pune în aplicare funcția reparatorie a răspunderii civile delictuale. De multe ori, stabilirea prejudiciului prezintă un grad complex de dificultate și credem noi că de aceea nici Noul Cod civil nu a indicat o definiție legală pentru că prin stabilirea unei definiții la nivel legislativ ar exista riscul de a limita evaluarea și identificarea prejudiciului. Cu toate acestea, în cadrul secțiunii a 6-a este reglementată repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale unde se prevede obiectul reparației, răspunderea solidară, raportul dintre debitorii dreptul de regres, întinderea reparației și nu în ultimul rând formele reparației. Toate aceste aspecte configurează repararea prejudiciului cauzat printr-o faptă ilicită însă numai în măsura existenței unei legături de cauzalitate între prejudiciu și fapta imputată. Față de celelalte forme de răspundere, așa cum s-a afirmat în doctrina de specialitate¹⁶ există o definiție tradițională conform căreia *“prejudiciul reprezintă acele efecte negative patrimoniale și morale pe care le încearcă o persoană ca urmare fi a conduitei ilicite a altei persoane, fie a unei fapte omenești, a unui animal, a unui lucru sau a unui eveniment care înlătură răspunderea delictuală a agentului”*.

b) Fapta ilicită

Fapta ilicită reprezintă axa centrală a răspunderii delictuale deoarece acesta este elementul generator. În doctrina de specialitate¹⁷ s-au oferit mai multe definiții conform cărora *“fapta ilicită reprezintă faptul generator de răspundere, care în materie extra-contractuală, poate fi fapta proprie, fapta altei persoane și fapta lucrurilor sau a animalelor pe care le avem în paza juridică”*.

În același mod ca și prejudiciu, dispozițiile art. 1357 din Noul Cod civil nu detaliază sau oferă o definiție a faptei ilicite, lăsând acest aspect în seama instanțelor de judecată care apreciază de la caz la caz elementele faptei ilicite și modul de apreciere a acesteia. Prin noțiunea de faptă nu trebuie neglijată ideea inacțiunii în sensul că fapta ilicită se poate produce atât prin acțiune, cât și prin inacțiune¹⁸. Dacă mai sus vorbeam despre comparația¹⁹ dintre răspunderea civilă delictuală și răspunderea civilă contractuală, fapta ilicită delictuală se diferențiază în mod

¹⁴ Pentru această decizie, a se vedea <http://www.juridice.ro/341957/iccj-actiune-in-raspundere-civila-delictuala-intemeiata-pe-ncc.html>

¹⁵ Pentru această idee, A se vedea, L. Pop. *Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Lumina Lex, 2000, p. 199

¹⁶ M. Eliescu, *Răspunderea civilă delictuală*, p. 90

¹⁷ A se vedea Fl. A. Baias, E. Chelaru și alții, *Noul Cod civil – comentariu pe articole*, editura C. H. Beck, 2012, p. 1416.

¹⁸ A se vedea, vedea Fl. A. Baias, E. Chelaru și alții, *Noul Cod civil – comentariu pe articole*, editura C. H. Beck, 2012, p. 1416.

¹⁹ Pentru o comparație între răspunderea civilă delictuală și răspunderea civilă contractuală, a se vedea <http://www.juridice.ro/316818/iccj-raspundere-civila-contractuala-vs-raspundere-civila-delictuala.html>

clar de fapta ilicită contractuală prin faptul că aceasta nu este ținută de un acord de voințe ci putând avea o multitudine de modalități.

c) Legătura de cauzalitate

Legătura de cauzalitate reprezintă un element al răspunderii delictuale care asigură puntea de legătură între fapta ilicită – ca element obiectiv, și prejudiciu – ca efect al faptei ilicite. Fără existența unei legături de cauzalitate nu se poate angaja răspunderea civilă delictuală. Această legătură cauză –efect trebuie demonstrată de cel care introduce o acțiune întemeiată pe răspunderea civilă delictuală. Față de această condiție, literatura de specialitate s-a pronunțat de multe ori și au existat o serie de teorii, respectiv teoria cauzei proxime, cauzei adecvate sau condiției *sine quo non*. Problema delicată ce s-a ridicat în doctrina a constat în faptul că dacă între elementul generator și efectul acestuia intervin alte elemente care pot distruge legătura de cauzalitate. Față de această problemă, s-a statuat²⁰ că în ipoteza în care nu se poate stabili cu precizie cauza prejudiciului, se atribuie valoare causală egală tuturor faptelor sau împrejurărilor care l-au precedat. În același mod, în practica judiciară s-a statuat²¹ că în raționamentul legăturii de cauzalitate nu are relevanță numai cauza necesară ci și condițiile cauzale.

d) Vinovăția

Vinovăția reprezintă elementul subiectiv în cadrul răspunderii civile delictuale și este condiția esențială a acesteia. O prima caracteristică constă în faptul că răspunderea poate fi angajată numai față de persoana care a comis o faptă prejudiciabilă²². Spre deosebire de prejudiciu și faptă ilicită, Noul Cod civil oferă în cadrul art. 16 o definiție a vinovăției, care credem noi, a fost preluată din reglementarea penală. Această preluare din Codul penal a definiției vinovăției considerăm că este utilă și poate fi aplicată cu lejeritate în practica judiciară. Așa cum s-a reținut în doctrina de specialitate²³, în Noul Cod civil se folosește noțiunea de vinovăție care subsumează noțiunea de culpă și intenție. Față de această diferențiere, dacă în cadrul reglementării penale, există o diferență esențială între culpă și intenție, în planul răspunderii civile delictuale această diferență nu este atât de puternică. În susținerea acestui argument stă chiar un text legal, respectiv art. 1357 care a preluat ideea art. 999 din Vechiul Cod civil conform căruia există răspundere pentru cea mai ușoară culpă.

Considerăm că reglementarea vinovăției în Noul Cod civil are o formă bună ce va oferi o utilitate în practica judiciară pentru aplicare acesteia. Cu toate că vinovăția este o condiție esențială, Noul Cod civil a reglementat unele cazuri în care avem o răspundere obiectivă, nefiind necesară vinovăția persoanei care a săvârșit fapta ilicită. Această răspundere obiectivă reprezintă “o sabie cu doua tășuri” deoarece pot exista cazuri în care să se producă interpretări greșite. La această întrebare referitoare la problema răspunderii obiective ne va răspunde realitatea practică și sperăm să coincidă cu dezideratul legiuitorului.

V. Realitățile practice

²⁰ M. Eliescu, Răspunderea civilă delictuală, p. 131 citată în vedea Fl. A. Baias, E. Chelaru si altii, *Noul Cod civil – comentariu pe articole*, editura C. H. Beck, 2012, p. 1417.

²¹ A se vedea CSJ, secția penală, dec. nr. 570/1990 citată în Revista Dreptul nr. 1/1991, p. 71 -79.

²² A se vedea L.R. Boilă, *op.cit.*, p. 51

²³ A se vedea, vedea Fl. A. Baias, E. Chelaru si altii, *op.cit.*, p. 1417

Reglementarea răspunderii civile delictuale în Noul Cod civil prezintă unele elemente de noutate ce trebuie laudate și menționate dar această lauda sperăm să fie oferită nu de doctrină ci de realitatea practică prin soluții utile. Personal, considerăm că preluarea definiției vinovăției din materie penală și introducerea acesteia în Noul Cod civil reprezintă o soluție utilă. Un alt element pe care îl consider benefic constă în reglementarea expresă a răspunderii civile delictuale în cazul prejudiciului cauzat prin pierderea șansei de a obține un avantaj. De asemenea, reglementarea expresă a unei răspunderii obiective este salută de doctrină, mai ales în cazul răspunderii părinților pentru minori unde s-a afirmat că această răspundere ar fi una de “rudenie de sânge”. Reglementarea în detaliu referitor la modul de reparare a prejudiciului reprezintă un alt element important deoarece asigură instanțelor criteriile și limitele în care să aprecieze întinderea prejudiciului. Legat de ideea de prejudiciu, este de laudat distincția între repararea prejudiciului patrimonial și cel nepatrimonial, în condițiile în care multă vreme ideea reparării prejudiciului moral nu a fost agreată.

Având în vedere toate cele expuse mai sus, considerăm că unele dintre elementele ce au fost avute în vedere de legiuitor în construcția Noului Cod sunt utile realității juridice însă orice evoluție este supusă imperfecțiunii, imperfecțiune pe care doctrina și practica juridică o va scoate la iveală cu timpul.

Bibliografie

1. C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, Vol. I, ed. a 2-a, Ed. ALL Beck, București, 2002
2. F.-A. Baias, E. Chelaru, R. Constantiovi, I. Macovei (coordonatori) *Noul Cod Civil Comentariu pe articole, ediția I*, Ed. C.H. Beck, București, 2012
3. C. Hamangiu, N. Georgean, „*Codul civil adnotat*”, vol. II, Ed. All Beck, București, 1999
4. C. Stătescu, C. Bîrsan, „*Tratat de Drept Civil, Teoria generală a obligațiilor*”, Ed. Academiei, București, 1981
5. Codul Civil român din 1864
6. Codul Civil român din 2009
7. Noul Cod Civil, Doctrină și jurisprudență, vol. II, Ed. Hamangiu, București, 2012
8. Lăcrima Rodica Boilă Noul Cod civil. Perspective privind răspunderea civilă delictuală, C. H. Beck, 2012
9. Marian Nicoale, *Codex Iuris Civilis*, Tomul 1, Universul Juridic, 2012
10. <http://www.juridice.ro/329211/dreptul-nr-52014-consideratii-ref-raspunderea-delictuala-a-persoanei-lipsite-de-discernamant-reglementata-prin-art-1368-din-actualul-cod-civil-lacrима-rodica-boila.html>
11. <http://www.juridice.ro/351326/realitati-nereglementate-de-noul-cod-civil.html>
12. <http://www.juridice.ro/341957/iccj-actiune-in-raspundere-civila-delictuala-intemeiata-pe-ncc.html>

